

Temps d'escola · 17

TARDOR 2024

Eina didàctica per a l'aula aragonesa de parla catalana

Amb la col·laboració del Seminari Autòmic de professors i professores de llengua catalana a Aragó

Edita:
Iniciativa Cultural de la Franja

Coordinació:
Pepa Nogués Furió
Pietro Cucalón Miñana

Disseny/impressió:
Terès & Antolín

Dip. Legal: TE-189-2016
tempsdescola@gmail.com

Editorial Llengües per la pau

Enguany, el lema de la celebració del Dia Europeu de la Llengües, que promou el Consell d'Europa, ha estat la pau. Certament, les llengües són una eina poderosa per fomentar la interculturalitat i, amb ella, la cultura de la pau. Si bé les diferències lingüístiques poden semblar una barrera en alguns contextos, també ofereixen l'oportunitat d'apropar cultures, promoure el diàleg i reduir els malentesos que sovint alimenten els conflictes.

Tot i això, la diversitat lingüística no sempre es veu com un pont de comunicació, sinó com una frontera que accentua les diferències.

Per tal de mitigar això, la promoció del plurilingüisme, com la que impulsa el Consell d'Europa, ens recorda que l'aprenentatge de llengües no és només una eina acadèmica, sinó també una

manera de conèixer altres formes de pensar i viure. Malauradament, aquestes iniciatives de convivència pacífica sovint contrasten amb la realitat geopolítica actual, en la qual els conflictes armats segueixen

en molts indrets del món. Tanmateix, cada acte d'aprenentatge i d'obertura cap a altres llengües i cultures és un petit pas cap a un futur més pacífic. Sens dubte, un gran pas cap a la pau.

María Muñoz Añón

(Alumna de C2 de l'EOI Alcañiz)

Trobareu més informació i moltes activitats i materials sobre aquesta diada a:

Projectes educatius

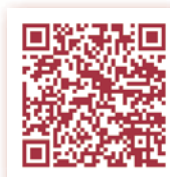
Avui cuinem amb...

Canal de youtube amb receptes de cuina a càrrec de l'alumnat d'infantil del CEIP Maria Moliner de Fraga. Els ingredients que utilitzen són les verdures de l'hort de l'escola que treballen dintre de l'objectiu d'escola i salut.

Informatiu... del CRA Alifara

Les aules de la Portellada, la Freixneda, Ràfels i Valljunquera han creat un Informatiu al canal de Youtube per tal de presentar els continguts de socials que han treballat.

Revista de l'IES la Llitera

Els departaments de català i dibuix han creat una revista digital per presentar els seus treballs. Si voleu conèixer millor la Llitera, en trobareu molta informació.

Celebracions

La Castanyada

Tot i que la celebració del Halloween està cada vegada més estesa, a l'escola continuem celebrant la tradició de la castanyada des de l'assignatura de català. Aquí en teniu dos exemples a Fraga: el CEIP Maria Moliner (a l'esquerra) i el CEIP San José de Calasanz (dreta).

Miniprojectes

Com es diu a cada lloc? Por / Temor

Els alumnes i mestres dels centres ens han enviat les diferents maneres d'anomenar 'por' o 'temor' a cadascuna de les seues poblacions i també com ho diuen a casa seua.

A la comarca del Baix Aragó

Paor a Aiguaviva de Bergantes.

Pou(r) a la Canyada de Beric, la Ginebrosa, la Sorollera.

Po(r) a la Codonyera, la Torre de Vilella.

A la comarca del Baix Aragó/Casp

Po(r) a Faió, Favara de Matarranya, Maella, Nonasp.

A la comarca del Baix Cinca

Po(r) a Fraga, Mequinensa, Saidí.

A la comarca del Matarranya

Po(r) a la Freixneda, Massalió, la Portellada, Ràfels, la Torre del Comte, Vall-de-roures, La Vall del Tormo, Valljunquera.

Temo(r) a Arenys de Lledó, Beseit, Fondespatla, Lledó d'Algars, Penarroja, Torredarques.

Temo(r) i Pao(r) a Calaceit i Queretes

Pou(r) a Fórnols de Matarranya, Mont-roig de Tastavins.

Pau(r) a Valljunquera.

A la comarca de la Llitera

Po(r) a Peralta de la Sal, Tamarit

A la comarca de la Ribagorça

Por a Cerler, Benasc.

Altres territoris

Pou a Perpinyà.

Pao(r) a Xiva de Morella, Morella.

Pao(r) i temo(r) a Horta de Sant Joan.

Po(r) a Eivissa, Girona.

Temor a Vilafranca del Maestrat, Sorita.

Por a Alfafar, Ontinyent, València.

Concursos

Premi a la Millor Història d'Aragó del concurs Amic-Ficcions

En la gala de la 16a edició d'aquest concurs, celebrada a Barcelona el passat 22 de maig, van rebre el premi a la Millor Història d'Aragó els alumnes de l'IES Bajo Cinca de Fraga Miguel Moliner i Eva María Blasco amb el seu relat *El Judici d'Osiris*. En paraules del jurat: «és una narració que atrapa el lector des del primer moment. És una història completa i molt entretinguda, que ofereix dosis d'història,

de ficció i d'aprenentatge en un mateix relat, aconseguint captivar aquells qui la llegeixen».

Per la seua banda, l'alumne Yinuo Huang, de 4t de l'ESO a l'IES Joaquín Torres de Mequinensa, va rebre el premi a la

Segona Millor Història d'Aragó per segon any consecutiu.

La nostra més sincera enhorabona als guanyadors i a tots els participants! (A la contraportada podreu llegir el començament de les dos històries)

Premi a la Professora Més Motivadora d'Aragó

La professora i cap del departament de Català de l'IES Bajo Cinca, Mariví Basallo, va rebre aquest premi del concurs Amic-Ficcions. Un premi ben merescut!

El CRA Dos Aguas rep el Primer Accèssit del concurs Tísner

Els jocs inèdits presentats en aquest concurs per l'alumnat de l'aula de Nonasp ("Els pirates de les dos aigües") i de Favara ("Viatge per Espanya"), han estat mereixedors d'un premi per segon any consecutiu. Ha estat una experiència molt divertida amb la qual han treballat aspectes de la llengua catalana, com ara: gramàtica, ortografia, tradicions, expressió oral... El premi ha consistit en uns jocs gegantots dels quals han pogut gaudir tot el CRA.

Notícies

XXXV Seminari de Professors i Professores de Català

L'EOI d'Alcanyís va ser la coordinadora d'aquest Seminari que va tenir lloc del 12 d'abril al 10 de maig i es podia seguir de manera presencial o en línia. En aquesta edició va estar dedicat a: Llengua, norma i varietats. Aplicació a l'aula. Així, l'objectiu central fou l'actualització de coneixements vers els avenços en la normativa respecte a les varietats lingüístiques de la llengua catalana; a més de la coordinació del professorat de català i la posada en comú i intercanvi d'experiències i recursos entre els 35 professors participants.

La conferència inaugural va anar a càrrec de Ramon Sistac, professor emèrit de la Universitat de Lleida i membre de l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua, entre d'altres.

Activitats del Programa Jesús Muncada

«Un youtuber a l'aula» a l'IES Matarraña

David Albesa els va fer una presentació sobre com utilitzar la plataforma Youtube. Va ser molt interessant i els va despertar l'interès per conèixer l'ús correcte de les xarxes.

Música tradicional a l'EOI Alcañiz

Com a tancament del curs, el músic Sergi Masip va oferir un concert-taller de cançons i tocs de guitarra populars.

El "Recitrak" arriba a l'IES Matarraña

L'alumnat de primer de batxillerat i de quart d'ESO van rebre la visita d'en Joan Manuel 'Conino' Gurillo, actor i humorista, amb un espectacle de poesia recitada dels autors contemporanis més destacats en llengua catalana.

La Chaminera al CRA Algars

El grup va recórrer les 4 localitats del CRA amb el seu espectacle «D'ací, d'astí i d'allà»: un recull de cançons típiques d'Aragó.

Taller de plantes medicinals i destil·lació al CPEPA de Tolba

L'alumnat d'aquest centre d'adults va poder descobrir les propietats de moltes plantes del territori de la mà de Víctor Vidal.

Taller de cromatografia a l'IES Bajo Cinca de Fraga

A la classe de Física i Química, l'alumnat del Projecte Lingüístic en llengua catalana va realitzar aquest taller anomenat "Descobrir els colors del verd". Van fer una extracció i cromatografia de clorofil·la per tal d'estudiar els pigments vegetals.

Taller de ioga a l'IES Bajo Cinca de Fraga

L'alumnat de 3r de l'ESO bilingüe van realitzar dintre de la matèria d'Educació Física aquest taller en el qual van intentar connectar amb la seva realitat física, emocional i energètica.

Taller d'escriptura a l'extensió de Fraga de l'EOI Ignacio Luzán

El periodista Guillem Carreras Costa els va donar pautes per a la millora de la capacitat comunicativa escrita amb aquest taller titulat: "Avui fem nosaltres les preguntes".

Taller de sabó natural a l'IES Joaquín Torres de Mequinensa

El passat 12 d'abril, l'alumnat de 3r i 4t d'ESO van participar en aquest taller dirigit per l'artesana Alba Chesà.

Sortides escolars

Sortida a Girona de l'IES Bajo Cinca de Fraga

Els dies 2 i 3 de maig, els alumnes de 1r d'ESO que cursen bilingüe-català van realitzar una excursió a Roda de Ter, Girona, Figueres, L'Escaló i Besalú.

Han compartit un munt d'experiències que mai no oblidaran, com ara la visita al museu Dalí, la ruta literària de Miquel Martí i Pol, el museu del Cinema o un gelat a la gelateria dels germans Roca.

Viatge al Rosselló de l'EOI Alcañiz

Els departaments de català i francès van organitzar del 3 al 5 de maig una sortida al territori francès catalanoparlant. L'eix central de l'activitat va ser la música tradicional. Van visitar Ceret, Cotlliure i Perpinyà, on es van fer aquesta foto davant la llibreria Catalana.

Els alumnes de la Universitat de Saragossa visiten Mallorca

Del 26 al 28 d'abril, l'alumnat de l'assignatura de Segona llengua II: català van fer una experiència d'immersió a Mallorca amb la professora Pepa Nogués.

Capítol 1: Tot comença a partir d'una ximpleria

—Benvingut ara al meu país, Espanya, ens ho passarem molt bé, com a Argentina, fins i tot més bé.

—Això ho diràs tu Watson, ja ho veurem.

Sempre igual, no es pot dir res que vagi en contra d'ell, els seus gustos i el seu país.

Us presento a Agustí, el meu amic per correspondència, ens vam conèixer per primera vegada, quan era un alumne d'intercanvi en la universitat nacional de Còrdova, i no, no és la d'Espanya, em referia a la d'Argentina, ja que ell és d'allí. Ens vam fer molt amics, teníem gustos semblants, a tots dos ens agraden les novel·les de Conan Doyle, érem molt fans de Sherlock Holmes i ens agrada molt viatjar. Durant aquells tres anys de la universitat, ens ho passàvem de meravella, ens fèiem bromes, ens dèiem l'un a l'altre Sherlock i Watson, i anàvem a festes. Però d'allò ja fa molts anys, quins records!

Fragment de la novel·la Viatge al passat (Sherlock H.), guanyadora del premi Segona Millor Història d'Aragó de la 16a edició del concurs Amic-Ficcions. Inspirada en el començament de la novel·la La connexió maltesa (Jordi Sierra i Fabra). Podeu llegir la història completa a <https://www.amicficcions.cat/detail.php?gr=117568>

Capítol 1: Fa un temps...

Hi havia una vegada un jove faraó estimat per tots, anomenat Nassir. Tenia totes les qualitats que un bon faraó havia de tenir: religiós, educat i solidari. Ja feia temps que un faraó no era tan aclamat, era l'època daurada d'Egipte i aquell jove semblava ser una gran promesa. Com era d'esperar, tenia una vida plena de luxes. El seu palau el va fer construir el seu avi Abasi i allí hi vivia amb la seva germana Aziza, ara també la seva esposa. Comptava amb cent majordoms i els seus vint gats que s'encarregaven de protegir-lo de qualsevol mal auguri.

Tot anava bé, fins que un dia va arribar allò que més tem un faraó bondadós com ell: la guerra. Egipte portava més de cent anys sense cap guerra, però un dia, sense cap mirament va començar la guerra amb Kush, després que un vaixell mercantil passés pel Nil per equívocació. Era una cosa impensable, doncs el governador Vincenzo III i el faraó havien estat bons amics. Van passar junts la seva infantesa i, els més grans de la ciutat, encara es recordaven de quan Vincenzo el visitava i tots dos jugaven a soldats amb alegria.

Fragment de la novel·la El judici d'Osiris, guanyadora del premi Millor Història d'Aragó de la 16a edició del concurs Amic-Ficcions. Inspirada en el començament de la novel·la El fill del senescal d'Egipte (anònim). Podeu llegir la història completa a: <https://www.amicficcions.cat/detail.php?gr=116443>

Ell és una persona que té els cabells curts i negres, posseeix uns ulls petits de color negre potser a causa de la seva miopia, un nas d'estil grec encara que una mica carnós a la punta i una barba de tres dies al voltant de la seva boca. És una mica rondinaire, sempre és així, es queixa de tot, però és amable i estar amb ell et transmet confiança. Sap parlar anglès, espanyol i català, aquest últim li vaig ensenyar jo, per compartir la meua llengua materna, el parla molt bé, sols que a vegades diu castellanismes, cosa que a tots ens passa.

Teníem les nostres ximpleries de competicions per saber qui era millor que l'altre. Aquesta vegada, potser se'ns ha anat massa lluny.

Yinuo Huang (Grup Sherlock H.)

4t d'ESO, IES Joaquín Torres de Mequinensa

Ningú comprenia per què dues ciutats que sempre havien estat germanes, ara estaven enfrontades. Per què? Com podien germans i cosins matar-se entre ells? Tot semblava un malson, però el dia que la gent del poble va veure partir tots els homes amb edat de lluitar, tothom es va adonar que la guerra era una realitat. Imagineu-vos les desconsolades mares acomiadant-se dels seus fills, als quals potser no tornarien a veure... Sens dubte, va ser tràgic, ningú volia lluitar contra aquells que havien estat amics, companys i, fins i tot, família.

Malgrat això, tothom confiava en el faraó, ja que era el reflex del mateix Osiris i, per tant, hauria de tenir una bona raó per tal de fer una cosa així. Estaven segurs que ho feia pel bé del poble egipci. Tanmateix, mentre els homes es mataven entre ells, el faraó Nassir, assegut en el seu tron, donava ordres o gaudia d'un bon aperitiu...

Miguel Moliner Millanes i Eva María Blasco Vidal (Grup Isis i Osiris)

2n de Batxillerat, IES Bajo Cinca de Fraga

Centres aragonesos on s'ensenya català

Ribagorça Oriental

CPI de Benavarri, CEIP d'Areny i CEIP de Montanui

CRA La Llitera

Albelda, Alcampell, Castellonroi, Estopanyà

CRA Altorricón (La Llitera)

El Torricó, Algaió, Vensilló

TAMARIT DE LLITERA (La Llitera)

CEIP San Miguel • IES La Llitera

SAIDÍ (Baix Cinca)

CEIP S. Juan Bautista • Aula de primer cicle d'ESO

CRA Ribera del Cinca

Torrent de Cinca, Vilella de Cinca, Miralsot, Llitera

FRAGA (Baix Cinca)

CEIP María Moliner • CEIP Miguel Servet • CEIP San José de Calasanz • Colegio Santa Ana (concertat) • IES Bajo Cinca • IES Ramón J. Sender

MEQUINENSA (Baix Cinca)

CEIP Mª Quintana • IES Joaquín Torres

FAIÓ (Baix Aragó-Casp)

CEIP Ntr.^a Sr.ª Del Pilar

CRA Dos Aguas (Baix Aragó-Casp)

Favara, Nonasp

MAELLA (Baix Aragó-Casp)

CEIP Virgen del Portal
IES Baix Matarranya

CRA Matarranya (Matarranya)

Calaceit, Massalió, la Vall del Tormo

CRA Algars (Matarranya)

Queretes, Lledó d'Algars, Arenys de Lledó, Beseit

CRA Alifara (Matarranya)

La Freixneda, la Portellada, Ràfels, Valljunquera

VALL DE ROURES (Matarranya)

CEIP V. Ferrer Ramos • IES Matarraña

CRA Tastavins (Matarranya)

Pena-roja, Mont-roig, Fondespatla, la Sorollera

CRA Olea (Bajo Aragón/Maestrazgo)

Aiguaviva de Bergantes, la Ginebrosa, Bordón

EOI Ignacio Luzán

(Montsó, Cinca Medio)

EOI Fernando Lázaro Carreter

(Saragossa)

EOI Alcañiz (Alcanyís, Bajo Aragón)

Universidad de Zaragoza

Departamento de Lingüística y Literaturas Hispánicas.
Facultad de Filosofía y Letras